Lietas Nr. C14050315
Lietas arhīva Nr. 503/15/4

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Gulbenē, 2015.gada 8.oktobrī

Gulbenes rajona tiesa
tiesnese R.Medne
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 25.augustā /pers. A/ cēlis Gulbenes rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus savam uzturam 30% no minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža līdz prasītājs sasniegs 24 gadu vecumu. Prasības pieteikumā norādīts, ka /pers. A/ piedzenamā uzturlīdzekļu summa mēnesī sastāda 30% no Ministru kabineta noteiktā minimālā uzturlīdzekļu apmēra, kas atbilst EUR 120. Prasītājam nav nekādu ikmēneša ienākumu, jo viņš šobrīd vēl mācās vidējās izglītības mācību iestādē un dzīvo kopā ar savu māti, kura uztur prasītāju. Atbilstoši Augstākās tiesas 07.01.2015.spriedumam lietā nr.SKC-1478/2015 norādīts, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo un piekto daļu. Prasītājs lūdzis izskatīt lietu, nerīkojot tiesas sēdi.

2015.gada 23.septembrī tiesā saņemts atbildētāja /pers. B/ paskaidrojums par prasību, kurā norādīts, ka atbildētājs prasību atzīst daļēji – 30% no minimālās algas. Atbildētājs norādījis, ka nevēlas, lai lieta tiktu izskatīta tiesas sēdē.

Prasītājs un atbildētājs par lietas izskatīšanas rakstveida procesā laiku un sprieduma pieejamības datumu informēts nosūtot paziņojumu.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasībā izklāstītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un ir apmierināma.

No lietas materiāliem izriet, ka 1997.gada 3.jūnijā dzimušā /pers. A/ vecāki ir /pers. B/ un /pers. C/, ko apliecina dzimšanas apliecības /apliecības numurs/ kopija (lietas 7.lapa).

Civillikuma 179.panta pirmā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta otro daļu, pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Lietā nepastāv strīds par atbildētāja pienākumu dot uzturu prasītājam (atbildētāja dēlam) līdz laikam, kad viņš pats varēs sevi apgādāt.

Tiesa atzīst, ka bērna pilngadības sasniegšana atbilstoši Civillikuma 179.pantam nav pamats vecāku atbrīvošanai no bērna uzturēšanas pienākuma, kas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības sasniegšanas iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās.

Šāda likumdevēja griba izteikta arī likuma "Par valsts pensijām" 19.panta ceturtajā daļā, kur noteikts, ka par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem uzskatāmi arī pilngadīgi bērni, kas mācās vai studē arī vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs vai augstskolās dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem. Līdzīgas atziņas paustas Augstākās tiesas Senāta 2001.gada 14.marta spriedumā lietā SKC-144 un 2010.gada 27.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-251/2010.

No /mācību iestāde/ 19.05.2015.izziņas Nr.1.p.19/21 (lietas 8.lapa) redzams, ka prasītājs /pers. A/ 2014./2015. mācību gadā mācījās /mācību iestāde/ 11.klasē.

No prasības pieteikuma saprotams, ka prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 30%apmērā no valstī noteiktās minimālās algas, bet norādījis, ka piedzenamā summa ik mēnesi ir 120 euro. No prasības pieteikumā minētā nepārprotami saprotams, ka prasītājs pieļāvis matemātiska aprēķina kļūdu.

Atbilstoši 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 360 euro.

Minimālo uzturlīdzekļu apmēru pilngadīgam bērnam likumdevējs nav noteicis. Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.punktu uz lietas izskatīšanas dienu minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam no 7 līdz 18 gadu vecumam uz lietas izskatīšanas dienu ir 108 euro mēnesī, kas tiek piedzīts bērna uzturam neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa. Minētais kā uzturlīdzekļu mēneša minimālā summa nav tieši saistoša tiesai, izspriežot lietu par uzturlīdzekļu piedziņu pilngadīga bērna uzturam, bet kalpo kā atskaites punkts par to minimālo uzturlīdzekļu apmēru mēnesī, kas ir piespriežams bērnam pēc 18 gadu vecuma neatkarīgi no vecāku mantiskā stāvokļa.

Tāpēc tiesa vadās konkrētajā lietā, jautājumā par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, no analoģijas ar MK noteikumos Nr.37 noteikto. Tiesa nekonstatē, ka pilngadīga skolēna vajadzības būtu mazākas nekā, piemēram, septiņpadsmit gadu veca vidusskolēna vajadzības, uz kuru attiecas iepriekš norādītie noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākumu likums ir saistījis vienīgi ar vecāku mantas stāvokli un laiku, kad bērns sevi spēj apgādāt. Šāds tiesas secinājums arī tiek balstīts uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 13.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-99.

Tiesai, nosakot uzturlīdzekļu apmēru lietā jāvērtē: uzturam nepieciešamā summa, kas vislabāk nodrošinās bērna intereses, pilngadīga bērna paša ienākumi, lai noskaidrotu bērna iespēju pašam sevi apgādāt, vecāku mantas stāvoklis, gadījumā, kad bērna paša ienākumi nav pietiekami, un spēja šo iztrūkstošo summu segt (sk. Senāta 2013.gada 22.novembra spriedumu lietā Nr.SKC1901).

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Madonas reģionālās nodaļas 31.08.2015.izziņas Nr.15/1829445 (lietas 15.lapa) redzams, ka atbildētāja /pers. B/ vidējie ikmēneša ienākumi par laiku no 2015.gada janvāra līdz 2015.gada jūlijam ir 540 euro pirms nodokļu nomaksas.

Šādos apstākļos tiesa atzīst, ka atbildētājam ir pienākums maksāt prasītājam uzturlīdzekļus prasītājas norādītajā apmērā- 30%no valstī noteiktās minimālās mēnešalgas ik mēnesi, jo tiesa vadās konkrētajā lietā, jautājumā par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, no analoģijas ar MK noteikumos Nr.37 noteikto un šādu uzturlīdzekļu apmēru pilngadīgā dēla uzturam atzinis arī atbildētājs savā paskaidrojumā.

Tiesas ieskatā nav pamata spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļi piedzenami līdz priekšā stāvošam notikumam, proti, līdz prasītāja 24 gadu vecumam, jo iespējams, ka prasītājs sevi spēs apgādāt jau pirms 24 gadu vecuma. Savukārt atbildētājs, gadījumā, ja bērns līdztekus studijām strādā un gūst ienākumus vai pārtrauc studijas, ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jeb atbrīvošanu no šā pienākuma, kas par pamatotu atzīts judikatūrā, (sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-1478/2015).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta noteikumiem no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, *tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta un 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta prasībām, no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 194,40 euro apmērā.

Papildus tam, no atbildētāja valsts labā saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 9,72 euro apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam dodams termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 204[1]., 250.[25], 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

maza apmēra prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi sākot no 2015.gada 25.augusta līdz brīdim, kamēr /pers. A/ pats sevi var apgādāt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 194,40 euro (viens simts deviņdesmit četri *euro* 40 centi) apmērā, kas iemaksājama pēc šādiem rekvizītiem: Saņēmēja iestāde: Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV55TREL1060190911200; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē lieta Nr.C 14050315.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,72 euro (deviņi *euro* 72 centi) apmērā, kas iemaksājami pēc šādiem rekvizītiem: Saņēmēja iestāde: Tiesu administrācija; reģistrācijas Nr.90001672316; konta Nr. LV51TREL2190458019000; BIC kods TRELLV22; iemaksas mērķis: 21499 - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, lieta Nr.C 14050315.

Noteikt /pers. B/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu, maksājumu dokumenti par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu nekavējoties iesniedzami Gulbenes rajona tiesā, Gulbenē, Ābeļu ielā 6, 2.stāvā, 1.kabinetā vai nosūtāmi pa pastu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, 2015.gada 8.oktobra, Vidzemes apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Gulbenes rajona tiesā.

Tiesnese R.Medne